

Lindaunak is van egy regénye (*Der Andere*), amely egy kettős öntudatú ember történetét mondja el s az egyéniség meghasonlásával foglalkozik, és végre a magyar irodalomban is van regény, amelyben valaki ébrenlétében és álmában kettős és kétes existenciát folytat. Jósika regénye (*Két élet*) ez, és George Sandnak is van olyan regénye, ahol a hősnek több alter-egója van. Jósika regényét Babits minden bizonnyal ismerte, talán a Lindau híres könyvét is.

Babits Az *európai irodalom történetében* legtöbb helyet az angol irodalomnak szentel és talán ezekben a fejezetekben van a legkevesebb tévedés. A német irodalommal szemben nagyon elfogult, és ez a része bővelkedik baklövésekben is.

Gál István nagy olvasottságát bizonyítja jól felépített, adatokkal bőven alátámasztott, stílusában síma és világos előadása. Tanulságos és élvezetes könyvet írt. Függetlenül közli Babits könyvtárának jegyzékét, a Baumgarten-könyvtár angol gyűjteményét; lenyomatja Babits első Shakespeare-tanulmányát, amely 1909-ben jelent meg folytatásokban a *Fogarás és Vidékében*. Közli Babits fordítástervezeteit; ismeretlen angol fordításait; angol fordításainak feljes jegyzékét és végre több mint négy lapra terjedő angolnyelvű kivonatban foglalja össze fejtegetéseit, amelyeket nem csak könyvészeti alaposág, körültekintés, széles látókör, hanem szerkesztői ügyesség és ízlés is jellemeznek.

LÁM FRIGYES.

Maller Sándor: Ossian Magyarországon (1788—1849). A Debreceni Angol Dolgozatok sorozatában (II. sz.). Kiadja a Tisza István-Tudományegyetem Angol Szemináriuma, Debrecen, 1940.

Maller Ossian magyarországi sorsát kutató tanulmányában értékes munkát nyújtott. Először Ossian-nak Magyarország felé vezető útját fürkészi, miközben alkalma nyílik a Macpherson-Ossian kérdés áttekintésére, rámutatni megoldatlanságára, Bécs közvetítésére is. Külön fejezetben foglalkozik Bacsányi Jánossal, Kisfaludy Sándorral, Kazinczy Ferencsel, Döbrentei Gáborral, Aranyosrákosi Székely Sándorral, Vörösmarty Mihállyal, Kisfaludy Károllyal és Fábíán Gáborral. Figyeli fordításait, vizsgálja Ossian-tiszteletüket, Ossian-nak költészetükre tett hatását. Nem feleli az egyes írók stílusszínézéseiben mutatkozó ossiani elemeket sem. Gondja van az Ossian-t kikezdő stílusparódiákra is. Ezt követi Petőfi *Homer és Oszianjának* elemzése. Majd néhány szóban kitekint későbbi Ossian-kultuszunkra is.

Maller nemcsak felhasználja az Ossian-ra vonatkozó tanulmányokat, hanem a bennök foglalt anyagot újra fel is dolgozza. Új eredményekre is jut. Így rámutat Bacsányi költészetében, Kisfaludy Sándor *Somlójában*, *Gyula szerelmében*, továbbá Kisfaludy Károly *Tihamérjában* az ossiani sugalomra. Kazinczy Ossianfordításáról kiemeli, hogy könyvihletté válva, szélesebb ossiani hatáshullám kiindulópontja lett. Új a Homeros-Ossian párhuzamok terén, amit Szentmiklósi Alajos *Bökverseiben* talált. Kitűnő idézetekkel igazolja Ossian-nak Döbrentei Gáborra tett erős hatását. Eredeti, okos és meggyőző esztétikai megállapításokban a Vörösmarty-fejezet, a gazdag kutató irodalom, kivált Kiss Ferenc eredményei után is.

Ezt a lelkes tárgyszeretettel, kutató kedvvel, filológiai alaposággal és esztétikai készséggel írott tanulmányt tisztes hely illeti meg az Ossian-irodalomban. Fejtegető modora: eredményeit szabatosan kifejező és lényegfeltáró. Stílusa jól gördül, világos is, csupán egy súlyos hiba zavarja: „Ossian Homérral szembeni helyes értékelése“ (31. l.).

ELEK OSZKAR.